

ΣΤΕΡΕΟΕΛΛΑΔΙΚΗ

ΕΣΤΙΑ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

ΕΤΟΣ
Α΄.

ΛΑΜΙΑ

5-6

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο ΘΗΒΩΝ ΑΝΑΝΙΑΣ Ο ΣΙΦΝΙΟΣ

Τοῦ κ. ΣΙΜΟΥ ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ

Η μικρά, ἀλλὰ μουσοτρόφος νῆσος τοῦ Κυκλαδικοῦ Αἰγαίου, ἡ Σίφνος, εἶναι ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς κορυφαίων προσωπικοτήτων, αἱ ὁποῖαι σοβαρὸν διεδραμάτισαν ρόλον εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν ἀπασχολησάντων τὸ Γένος ζητημάτων.

Ἡ τοιαύτη πνευματικὴ προαγωγὴ τῆς Σίφνου κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας, καθ' ἣν, παχυλὸν νέφος ἀμαθείας ἐκάλυπτε τὸ πλεῖστον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὠφέλιμο εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνδησιν τῆς νήσου, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὴν ἐν αὐτῇ λειτουργήσαν ἀπὸ τοῦ 1687 Ἑλληνικὴν Σχολὴν «τοῦ Παναγίου Τάφου», τὴν ἀποκληθεῖσαν «Κοινὸν Παιδευτήριον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου», τῆς ὁποίας διδάσκαλοι διετέλεσαν ὀνόματι τῆς περιτοπῆς Δανιὴλ τοῦ Κεραμέως, Μισαήλ Μαργαρίτη τοῦ Παταμίου, Νικολάου Χρυσογέλου τοῦ Σιφνίου κλπ.

Ἡ, εἰς τὴν ἐπ' ἀνδρωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συμβολὴ τῆς Σίφνου ὑπῆρξεν, ὡς ἐκ τῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης προκύπτει, τεραστίᾳ.

Ἐν ἐκ τῶν πολλῶν τέκνων αὐτῆς, ἅτινα ἀρχιερατικὰς κατέλαβον θέσεις, τὸ ποίμνιον τῶν ὁποίων θεαρέστως ἐποίμανον, ὑπῆρξε καὶ ὁ ποτὲ Μητροπολίτης Θηβῶν Ἀνανίας Βαλέτης.

Οὗτος, πρὶν ἢ ἐκλεγῆ ἑπίσκοπος Θηβῶν, διετέλεσε πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Ἁρακλείας, ἐξ ἧς ἐπισήμου θέσεως ἐξελέγη διὰ τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον τῶν Θηβῶν κατ' Αὐγούστον τοῦ 1812 (θανόν-

τος Κυρίλλου),¹ παραμείνας ἕως θανάτου ἧτοι μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1820.²

Ὁ Ἀνανίας εἶχε καὶ ἀδελφὸν ὀνόματι Νικόλαον, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος Ἑλένη κατὰ τὴν 18ην Ἀπριλίου 1830, ἤτήσατο παρὰ τοῦ «Ἰπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Παιδείσεως», τὴν ἀπονομὴν εἰς αὐτὴν καὶ τοὺς λοιποὺς κληρονόμους τοῦ θανόντος Ἀνανίου τῆς καταλειφθείσης αὐτοῖς κινητῆς περιουσίας του, ἡ ὁποία διεφυλάσσετο εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Φανερωμένης, ἐν Σαλαμῖνι.

Ἡ κινητὴ αὕτη περιουσία εἶχε καταγραφεῖ τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1820 ἐνώπιον μαρτύρων, ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου, ἐπιτρόπου τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἐκλεγέντος Θηβῶν Παϊσίου.

Τὰ τοιαῦτα πληροφοροῦμεθα ἐξ ἐγγράφων, ἀποκειμένων εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, καὶ τὰ ὁποῖα ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

«Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείσεως Γραμματεῖαν.

Ἡ ὑποφαινομένη χίρα τοῦ μακαρίτου Νικολάου Βαλέτη, γησιῶ ἀγαθέλφου τοῦ μακαρίτου Ἀνανίου πρώην Θηβῶν, δυνάμει τῆς πληρεξουσιότητος, τὴν ὁποίαν ἔχω καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν κληρονόμων τῆς Πανιερότητος τοῦ μακαρίτου, ἀναφέρομαι μὲ ὄλο τὸ προσήκον

1) Ἀρχιμ. Αἰμιλ. Τσακοπούλου. Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι, ἐν περιοδικ. «Ὁρθοδοξία», 1956 σελ. 429.

2) Ἀρχιμ. Αἰμ. Τσακοπούλου, Αὐτόθι, σελ. 348.

σέβας πρὸς τὴν Γραμματεῖαν ταύτην, ἐξαιτουμένη νὰ διαταχθῇ ἐπίσημως ὁ Πανιερώτατος νῦν Θηβῶν Κύριος Παΐσιος διὰ νὰ παραστήσῃ εὐσυνεδήτως καὶ μὲ ἄληθνην τὴν ἀκρίβειαν τὰ ὅσα διεσώθησαν κινήτὰ πράγματα τοῦ μακαρίτου ἀνδραδέλφου μου Ἀνανίου, τὰ ὅποια, ὡς ἐμάθομεν μετὰ πληροφορίας, ἦσαν ἀποτεθειμένα εἰς τὸ ἐν Σαλαμίῃ Μοναστήριον τῆς Φανερωμένης, καὶ εὐρίσκοντο ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐπιστάσιαν τοῦ εἰρημένου Παΐσιου, καὶ νὰ σταλθῇ πρὸς ἡμᾶς ὁ κατάλογος διὰ ν' ἀποστείλωμεν ἰδικόν μας ἄνθρωπον ἐπίτηδες νὰ τὰ περιλάβῃ, ὡς ἀνήκοντα εἰς ἡμᾶς κατὰ κληρονομικὸν δικαίωμα· ἕως οὗ δὲ ν' ἀποσταλῇ ὁ παραδεξιόμενος ταῦτα, νὰ διαταχθῇ ὁ ἐπιστάτης αὐτῶν περὶ τῆς φυλακῆς καὶ ἀσφαλείας των.

Ἐν Σίφῳ τὴν 18 Ἀπριλίου 1830

ἡ ταπεινὴ χήρα τοῦ
ποτὲ Νικολάου Βαλέτη
Ἐλένη

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κύριον Νικόλαον Χρυσόγελον ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κ.λ. Γραμματέα τῆς Κυβερνήσεως.

Μετὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου εὐρίσκεται καὶ ὁ ἐπόμενος κατάλογος πραγμάτων τοῦ θανόντος Ἀνανίου.

«καταγραφή τῶν εὐρεθέντων πραγμάτων τοῦ μακαρίτου ἀρχιερέως Θηβῶν κυρίου ἀνανίου, ὅπου περιλαμβάνει ὁ ἀυτάδελφος καὶ οἱ λοιποὶ κληρονόμοι αὐτοῦ: 1820: σεπτεμβρίου: 28.
1 τζομπὲς τζόχινος, 1 μπενήσι τζόχινον, 1 τζομπὲς παλένης, 1 τζατζήρι τζόχινον, 2 ἀντερὰ γκεζί, 1 ἀντερὶ σαμαλατζά, 1 τακήμι τοῦ λουτροῦ, 1 τακήμι μακάτα κυπρίτικα μὲ τὰς φούντας, 3 ὑποκαμισόθρακα, 5 ἕτερα ὑποκάμισα μὲ τὰ μανδύλια των, 3 ζευγάρια μὲ (στ); ὁποπνιτζα, 1 χασάν, 3 μανδύλια ἄσπρα τοῦ λεμοῦ, 6 τζοράπια, 2 μπόλια, 1 σεπέτι ὅπου ἦταν μέσα, 1 παλεσποντζα πόγουνα, 2 καββάδια κερμεσοῦτα (;), 1 μπαλῆκι, 1 σεντῶνι, 1 πάπλωμα καινούργιον, 1 σεπέτι ὅπου ἦτον μέσα, 1 μπουρνούζι τζόχινον μὲ πινυόγουνα, 1 τζομπὲς γκελμεσοῦτ μὲ νάφόγουνα, 1 τζομπὲς γκεζί μὲ ζαρδαβά, 1 τζομπὲς τζόχινος μὲ νάφεν, 1 ἕτερος τζομπὲς τζόχινος μὲ νάφεν, 1 ζευγάρι φούντες μακατίων, 1 σεπέτ ὅπου ἦτον μέσα, 1 πάπλωμα μπασμάρ καπλαντισμένον, 1 κρεβατοστρόφι μὲ δύο παπλώματα, 1 κεοὺς τοῦ γλυκοῦ, 7 τζετζερέδες μὲ τὰ καπάκια των, 7 σαγάνια μὲ τὰ καπάκια των, 1 τζορ'βάτασι, 1 λεγονόμπρικον, 1 ταβάν μὲ τὸ καπάκι του, 1 σεφέρτασι, 1 χουλιάρα, 1 τεψύ, 1 τυγάνι, 1 τρυπητήν, 1 μαγ-

κάλι, 2 λεγένια, 1 ἕτερον σεπέτι τοῦ Νεοφύτου³ μὲ τὰ ρούχα του.

- » λάμπρος οἰκονόμου
 - » κωνσταντῖνος σαπουγγί
 - » νικόλαος σωτήρχου
 - » σωτήριος μπακάλης
 - » ὁ τοῦ Ἁγίου Θηβῶν ἐπίτροπος Γρηγόριος.
- ³ Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Σίφῳ τῇ 24 ἀπριλίου 1830

Ὁ Διοικητὴς Σίφνου κτλ.

(ΤΣ) Ι. Πιτάρης⁴.

Ἐπὶ τῆς ἐξελέξεως τῆς κληρονομικῆς ταύτης ὑποδέσεως, δὲν γνωρίζομέν τι περισσότερον.

Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀνωτέρω ἀναπτυχθέντων, δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν τὰ ἐπόμενα ἐπίσημα καὶ αὐθεντικὰ συμπεράσματα: α) ὅτι ὁ κατ' Αὐγούστον τοῦ 1812 ἐκλεγεῖς Θηβῶν Ἀνανίας ἐλέγετο κατὰ τὸ ἐπίθετον Βαλέτης, ἔχων καὶ ἀδελφόν, ὀνόματι Νικόλαον Βαλέτην, τοῦ ὁποίου σύζυγος ἦτο ἡ ἐν ἔτει 1830 ἐκ Σίφνου γράφουσα τῷ Υπουργῷ τῆς Παιδείας Νικολῶν Χρυσόγελῳ τῷ Σιφνίῳ, Ἐλένη, β) ὅτι ἰδιαιτέρα αὐτοῦ πατρὶς ἦτο ἡ νῆσος Σίφνος καὶ γ) ὅτι ἐξελέγη Μητροπολίτης Θηβῶν πρωτοσύγγελος ὢν τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας.

Ἀποθανόντος τούτου κατ' Αὐγούστον τοῦ 1820, ἦτο μετ' ὀκταετῆ ἀκριβῶς ἀρχιερατεῖαν εἰς τὸν Θρόνον τῶν Θηβῶν (1812-1820), ἐξελέγη εἰς διαδοχὴν του ὁ Παΐσιος, ὁ ἀπὸ Περιστερᾶς.⁵

3) Ποῖος ἦτο οὗτος ἀγνοοῦμεν.

4) Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους. φσκ. Ὑπουργ. Παιδείας. «Νομικά» 1830.

5) Ἀρχιμ. Αἰμ. Τσακοπούλου. Αὐτόθι, σελ. 383 — Εὐαγ. Σαβράμη. Κώδιξ τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας Ἰγνατίου, ἐν «Θρακικῶ», τόμ. ΣΤ', 1935, σελ. 229 — Βασιλείου Γ. Ἀτέση, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Ἐπισκοπικὸν Κατάλογοι τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας (1833-1960), Ἀθῆναι 1960 (ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία»), ἔνθα ἐν σελ. 17 πρῶτος ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν Μητροπολιτῶν «Θηβῶν καὶ Λεβαδείας» ἀναγράφεται οὗτος ὡς «Παΐσιος ὁ ἀπὸ Σάμου. 1820-1849».